

Mandat for evaluering av geografisk forskning i Norge

I Innledning

Norges forskningsråd har besluttet å evaluere geografisk forskning i Norge. Styret for Divisjon for vitenskap oppnevner et særskilt panel for å gjennomføre evalueringen. Resultatene fra evalueringen vil være offentlig tilgjengelig. Evalueringen skal gi grunnlag for å videreutvikle den geografiske forskningen i Norge.

II Formål

Evalueringen skal

- gi et bilde av kvaliteten på den geografiske forskningen vurdert ut fra en internasjonal standard
- bidra til læring og egenutvikling i forskningsmiljøene og gi innsikt i styrker, svakheter og utfordringer for forskningen
- være med på å identifisere tiltak som kan bidra til å fremme kvalitet
- styrke forskningsmiljøenes, Forskningsrådets og departementenes kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av den geografiske forskningen.

For å oppnå størst mulig læring fra evalueringen, er det viktig at resultatene gjøres kjent. Brukerne av rapporten vil være det enkelte fagmiljø og institusjonsledelsen, Forskningsrådet, forskningspolitiske myndigheter, andre fagmiljøer og oppdragsgivere.

Forskningsrådet vil bruke evalueringen som grunnlag for sitt arbeid med fagutvikling og kvalitet i forskning. Den viktigste oppfølgingen vil miljøene selv måtte ta ansvar for gjennom sitt arbeid med fagutvikling, rekruttering og forskeropplæring, forskningsledelse og forskningsorganisering.

III Organisering

Et faglig uavhengig evalueringspanel med internasjonal representasjon oppnevnes av styret for Divisjon for vitenskap. Panelets oppgaver framgår av mandatet som er gitt av divisjonsstyret. Det vil bli engasjert et faglig sekretariat som skal bistå panelet i arbeidet, og panelet vil få administrativ støtte fra Forskningsrådet. Det forventes at panelet legger fram sin rapport innen fastsatt tidsfrist.

Evalueringen skal inkludere fagmiljøer av en viss størrelse, og alle forskere med førstestillingskompetanse knyttet til disse miljøene. Både forskning ved universitetsinstitutter og sentra, høgskoleinstitutter og frittstående forskningsinstitutter kan omfattes av evalueringen. Utvalget av miljøer og forskere er basert på kriterier vedtatt av styret for Divisjon for vitenskap.

Evalueringsrapporten skal forelegges miljøene for kvalitetssikring av faktabeskrivelser før ferdigstilling. Deretter legger panelet fram rapporten for divisjonsstyret.

Arbeidet settes i gang i 2009 og skal avsluttes innen utgangen av 2010. Panelet skal utarbeide en framdriftsplan for arbeidet tidlig i prosessen, og det vil ha anledning til å foreslå justeringer i mandatet.

IV Oppgaver for evalueringspanelet

Panelet skal gi en samlet vurdering av kvaliteten på den geografiske forskningen i de utvalgte fagmiljøene.

Kvalitetsvurderingen skal gjøres ut fra en internasjonal standard. Fagmiljøene skal også vurderes ut fra sitt formål og tilgang på ressurser, herunder finansiering og finansieringskilder.

For øvrig kan panelet ta opp andre problemstillinger enn dem som nevnes i mandatet, dersom slike behov avdekkes underveis i evalueringsprosessen.

Panelet skal gi anbefalinger om oppfølgingstiltak for fagmiljøene. Det skal også gi anbefalinger til Forskningsrådet og departementene.

Evalueringen av geografisk forskning skal omfatte følgende fem dimensjoner:

1. Kvalitet og relevans

- Fagmiljøenes og forskergruppenes kvalitet
- Forskningens internasjonale posisjon
- Sterke og svake forskningsområder
- Forskningens innflytelse og relevans
 - for det internasjonale forskersamfunnet
 - for norsk samfunns-, nærings- og arbeidsliv

2. Organisering, samarbeid og PhD-opplæring

- Forskergrupper og institutter
 - Forskningsledelse og forskningsstrategi
 - Balansen mellom junior- og seniorforskere, mellom kvinner og menn
- Nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid
 - Samarbeid og arbeidsdeling på nasjonalt nivå
 - Kontakt og samarbeid på internasjonalt nivå
- Rekruttering og fornying
 - Forskermobilitet nasjonalt og internasjonalt
 - PhD-opplæringens kapasitet og kvalitet
 - Rekruttering til PhD, postdoktorstipend og faste stillinger

3. Publisering og formidling

- Nasjonale og internasjonale publiseringskanaler
- Formidling til studenter, brukere og allmennheten

4. Kapasitet og finansiering

- Samlet volum av geografisk forskning i Norge
- Fordeling og bruk av forskningsressurser
- Finansieringsstruktur

5. Anbefalinger og oppfølging

- Anbefalinger rettet mot de evaluerte miljøene og institusjonenes ledelse.
- Anbefalinger på nasjonalt nivå, rettet mot Forskningsrådet og departementene.

V Vurderingsgrunnlaget

Panelet bes om å gi en vurdering av den geografiske forskningen i Norge og hvert av de utvalgte fagmiljøene på grunnlag av følgende materiale:

1. *Faglig produksjon*
 - a) CV-er og publiseringslister for alle forskere som er omfattet av evalueringen.
 - b) Bibliometriske analyser av publiseringsdata.
 - c) Utvalgte faglige arbeider av alle forskere som er omfattet av evalueringen.
2. *De evaluerte fagmiljøene*
 - d) Årsrapporter og annen dokumentasjon av de evaluerte institusjonenes virksomhet.
 - e) Egenvurderinger fra fagmiljøene som skal evalueres.
 - f) Møter mellom evalueringspanelet og fagmiljøene.
3. *Referansemateriale*
 - g) Presentasjoner og beskrivelser av det norske FoU-systemet generelt, og av den geografiske forskningen spesielt, institusjonelle og økonomiske rammebetingelser og rekrutteringssituasjonen.

Materialet vil bli innhentet og tilrettelagt av Forskningsrådets administrasjon. Panelet kan be om at det innhentes supplerende informasjon dersom slike behov avdekkes underveis i prosessen.

1. Vurdering av faglig produksjon

For at panelet skal kunne danne seg et bilde av hele den faglige virksomheten, må utvalget vurdere miljøenes samlede faglige produksjon. Fullstendige publiseringslister for de siste fem årene for alle forskerne som er omfattet av evalueringen, vil utgjøre grunnlaget for analyse av publiseringsmønsteret og forskningsproduksjonen i faget. I tillegg vil det bli laget bibliometriske analyser av publiseringsdata.

Panelet skal foreta en gjennomgang med særlig henblikk på å vurdere faglig bredde og fornyelse. Gjennomgangen bør kunne avdekke på hvilke områder norsk geografisk forskning står sterkt internasjonalt sett, for eksempel innenfor hvilke subdisipliner, teorier, metoder eller temaer. Tilsvarende bør det vurderes om det er vesentlige deler av faget som er svakt dekket. Panelet bes også om å vurdere kvaliteten på de publiseringskanalene norske geografer benytter seg av.

Forskere som inngår i evalueringen skal legge fram *to faglige arbeider* av særlig høy kvalitet (etter eget skjønn). Med faglig arbeid menes artikler og andre bidrag i vitenskapelige tidsskrifter, antologier, avhandlinger og monografier. De utvalgte faglige arbeidene skal,

sammen med fullstendige publikasjonslister, danne grunnlag for vurdering av faglig kvalitet og produksjon, og vurdering opp mot internasjonal standard.

2. Vurdering av fagmiljøene

De utvalgte fagmiljøene skal lage en *egenvurdering* med utgangspunkt i en mal utarbeidet av Forskningsrådets administrasjon. Formålet med egenvurderingen er å få fram både sterke og svake sider ved forskningsaktiviteten i fagmiljøet. Egenvurderingen må derfor gi en kritisk gjennomgang av virksomheten. Panelet vil også få seg forelagt tilgjengelige *årsrapporter* og annen dokumentasjon som beskriver de evaluerte miljøenes strategier, planer og aktiviteter, herunder student- og PhD-statistikk og beskrivelse av PhD-programmer.

I tillegg vil det bli arrangert *møter mellom panelet og fagmiljøene*. Hensikten med møtene er å utdype forhold knyttet til fagmiljøets målsettinger, rammebetingelser og oppgaver. Møtene kan benyttes til å belyse forskningsaktivitet og publisering, forskningsledelse og forskningsstrategier, arbeidsforhold og rekrutteringssituasjonen. Forholdet mellom forskning og undervisning bør vies spesiell oppmerksomhet, dvs. undervisnings- og veiledningsaktivitetens betydning for forskningsmessig utvikling. Møtene vil gi anledning til utdypning av forhold tatt opp i egenvurderingen. Panelet lager selv en plan for gjennomføring av møtene, møtenes form og innhold.

3. Referansemateriale

Referansematerialet vil gi en overordnet beskrivelse av FoU-systemet i Norge generelt, og av den geografiske forskningen spesielt, herunder institusjonelle og økonomiske rammebetingelser, rekrutteringssituasjonen, andre relevante prosesser, etc. Det vil også bli laget et notat som viser finansieringen av geografisk forskning gjennom Forskningsrådet. Dette vil gi panelet et bakteppe for evalueringen av den geografiske forskningen i Norge og av hvert enkelt fagmiljø.